

6.2.8 Observeren om te leren: berenklaau wieden

Gezanten zijn vreemde dieren. Het ene jaar lust de toom tomaten, het volgende jaar beginnen ze er niet aan. In een gedeelte van de wei dat door bittere hondsdrif overwoekerd werd stond ook gewone berenklaau. Die aten de gezanten wel. Hondsdraf niet. Dus liet ik de berenklaau staan. Maar de nieuwe lichte gezanten dachten er niet aan daar aan te knabbelen. Dus heb ik een heel stuk (gewone) berenklaau te wieden.

De reuzenberenklaau (*Heracleum mantegazzianum*) is een meters grote twee- of meerjarige plant met rood gevlekte stengels. Het sap kan na 24 uur rode jeukende vlekken veroorzaken, met op brandwonden lijkende zwelling en blaarvorming (fytofododermatitis). Als sap in de ogen komt, kan dit blindheid veroorzaken. Oudere planten van alle **berenklaausoorten** bevatten furocoumarinen, een sterk geurende vluchtige olie die de huid overgevoelig maakt voor *zonlicht* (fotosensibilisatie).

De gewone berenklaau (*Heracleum sphondylium*) is minder gevaarlijk. Ondanks korte mouwen, maar met handschoenen, merk ik niets. Jonge bladeren en scheuten (voor het blad zich helemaal heeft onvouwen) zijn volgens diverse schrijvers zelfs goed eetbaar. Zowel de spruiten als het jonge blad kan men eten. Op geschilde, drogende stengels vormt het sap zoete witte kristallen die rond Letland een traditionele plaatselijke lekkernij zijn. De gedroogde zaden zijn aromatisch en lekker.

De eerste kon ik makkelijk met de wortel uit de grond trekken. Daarna ging het met wisselend succes verder. Het heeft bijna een uur geduurd voor mijn nikkel viel. De kans om het onkruid met de wortel uit te roeien bleek perfect voorspelbaar. Zodra de plant bloeit en bloemen vormt of zaad draagt, verhoudt de stengel, en is de verbinding met de wortel stevig genoeg om die mee uit te trekken. Is de stengel echter al verdroogd, dan zit de wortel muurvast en moet de grond eerst diep losgewerkt worden om de plant er met wortel uit te krijgen. Bij de jonge planten zonder bloeiwijze breken de bladstengels boven de wortel af.

Dus die laat ik staan, tot er bloemen, maar nog geen zaden zijn gevormd. Dan gaan ze er om de week met de wortel uit. Het heeft weinig zin de bladeren boven de grond af te plukken.

Achteraf gezien lijkt het me niet eens onlogisch. En het zou me niet verwonderen als dit ook voor andere schermbloemigen, en zelfs ook voor andere planten zou gelden. Met een beetje aandacht kan je van moeder natuur veel leren, en er je voordeel mee doen. (Maar hoe raak ik nu van die hondsdrif af?)

*♫ De boeren klagen altijd.
Ofwel is het te nat,
ofwel is het te droog,
ofwel is de prijs van de aardappelen en de tarwe te laag,
ofwel is de leveringstijd van de Mercedesen te lang.*